RAY BRADBURY

Ray Bradbury

MAȘINĂRIA ZBURĂTOARE

În povestirea sa, *Mașinăria zburătoare*,
Ray Bradbury ne duce în străvechea
China, și, în doar 1500 cuvinte,
subliniază clar partea întunecată a
zborului.
„*Iată un om care a făcut o anumită
mașinărie* – spuse Împăratul – *dar ne
întreabă pe noi ce a creat.
El singur nu știe.*”
Bradbury este alegoric, punând o
întrebare extrem de simplă:
*Înțelegem noi implicațiile creațiilor
noastre?*
Și, ca o consecință a acesteia:
Odată creat ceva, mai poate fi ignorat?

Stephen King

versiunea în limba română

uncris

În AD 400, Împăratul Yuan își proteja tronul cu Marele Zid Chinezesc, iar pământurile sale erau verzi și binecuvântate cu ploi. Sub domnia sa – nici prea fericită, nici prea tristă – poporul se pregătea în pace pentru strânsul recoltelor.

Dimineața devreme a primei zile din prima săptămână a celei de a doua luni a noului an, Împăratul Yuan își bea ceaiul și se răcorea cu evantaiul împotriva brizei calde, când un servitor a alergat peste dalele roșii și albastre din grădină, strigând:

— Oh, Împărate, Împărate, un miracol!

— Da, spuse acesta, aerul este proaspăt în această dimineață.

— Nu, nu, un miracol! insistă servitorul, închinându-se.

— Iar acest ceai are un gust foarte bun; cu adevărat miraculos.

— Nu, nu, Majestate.

— Atunci, hai să ghicesc – soarele a răsărit și urmează o nouă zi. Sau marea e albastră. Acesta e acum cel mai minunat miracol.

— Majestate, un om zboară!

— Ce? și-a oprit Împăratul evantaiul.

— L-am văzut în aer, un om zboară cu aripi. Am auzit o voce venită din cer și când m-am uitat în sus, era acolo, un dragon celest cu un om în gură, un dragon din hârtie și bambus, colorat precum soarele și iarba!

— E devreme, spuse Împăratul, iar tu tocmai te-ai trezit dintr-un vis.

— Este devreme, dar eu am văzut ce am văzut! Veniți, și veți vedea și dvs!

— Stai jos, aici, cu mine, spuse Împăratul. Bea puțin ceai. E ceva ciudat, dacă e adevărat, să vezi un om zburând. Trebuie să te gândești puțin, până mă pregătesc să văd și eu.

Băură amândoi ceai.

— Vă rog, spuse în cele din urmă servitorul, veniți acum sau va pleca.

Împăratul s-a ridicat gânditor.

— Acum poți să-mi arăți ce ai văzut.

Au mers în grădină, pășind pe o pajiște de iarbă, peste un mic pod, printr-un pâlc de copaci și în susul unei mici coline.

— Acolo!

Împăratul a privit spre cer.

Iar în cer, râzând, atât de sus încât abia îl puteai auzi, era un om; și omul era învăluit în hârtie lucitoare și bețe de bambus care formau aripi și o minunată coadă galbenă. Plutea precum cea mai mare pasăre din universul păsărilor, precum un nou dragon pe tărâmul străvechilor dragoni.

Și – în briza a dimineții – omul striga către ei:

— Zbor, zbor!

Iar servitorul îi făcu semne cu mâinile:

— Da, da!

Împăratul Yuan a rămas nemișcat. S-a uitat la Marele Zid Chinezesc care se ițea din ceața de pe îndepărtatele coline verzi, acest minunat șarpe de piatră care se întindea cu măreție de-a latul întregii țări. Minunăția aceasta de zid l-a apărat de nenumărate ori de hoardele inamice și a asigurat pacea de foarte mulți ani. Văzu cum orașul – înconjurat de un râu, un drum și o colină – începe să se trezească.

— Spune-mi, i se adresă servitorului, l-a mai văzut cineva pe acest om zburând?

— Eu sunt singurul, Maiestate, a răspuns zâmbind și fluturând mâna către cer.

Împăratul a rămas cu ochii către înalturi încă un minut, apoi spuse:

— Cheamă-l jos, la mine.

— Hei, vino jos, vino jos! Împăratul dorește să te vadă! a strigat servitorul, cu mâinile făcute pâlnie la gură.

Pe când omul plutea în briza dimineții, către pământ, Împăratul arunca priviri în toate direcțiile. A văzut un fermier, care-și începuse devreme munca pe câmp, uitându-se la cer. Își întipări în minte locul unde se afla acesta.

Zburătorul a aterizat într-un foșnet de hârtie și trosnituri ale bețelor de bambus. Veni mândru către Împărat, stânjenit în mișcări de echipamentul său și se înclină în fața bătrânului stăpân.

— Ce-ai făcut? a întrebat Împăratul.

— Am zburat în cer, Maiestate.

— Ce ai făcut? a întrebat din nou Împăratul.

— V-am spus.

— Nu mi-ai spus nimic.

Împăratul a pipăit cu mâna-i subțire hârtia frumoasă și chila ca de pasăre a mașinăriei. Mirosea plăcut în vânt.

— Nu-i așa că e frumoasă, Majestate?

— Da, chiar prea frumoasă.

— Este singura din lume, a zâmbit omul. Iar eu sunt inventatorul.

— Singura din lume?

— Pot să jur!

— Cine mai știe despre asta?

— Nimeni. Nici măcar nevastă-mea, care m-ar fi crezut dus cu pluta. Ea a crezut că fac un zmeu. M-am trezit în toiul nopții și m-am dus departe, pe creasta munților. Iar când s-a ridicat soarele și a început să sufle briza, mi-am adunat tot curajul, Maiestate, și am sărit de pe creastă. Am zburat! Dar nevasta mea nu știe despre asta.

— Norocul ei, spuse Împăratul. Vino.

S-au întors înapoi în palat. Acum, soarele era sus pe cer, iar mirosul de iarbă era revigorant. Împăratul, servitorul și zburătorul s-au oprit în grădina uriașă.

Împăratul a bătut din palme.

— Hei, gărzi!

Acestea au sosit alergând.

— Arestați-l pe acest om. Și chemați călăul – a ordonat Împăratul.

— Ce-i asta? a strigat zburătorul, incredul. Ce am făcut?

Începu să se tânguie, iar minunata hârtie a aparatului foșnea.

— Iată-l aici pe omul care a făcut o anumită mașinărie, dar ne întreabă pe noi ce anume a creat. El habar nu are. A simțit doar nevoia de a o crea, fără a ști ce anume face, sau ce poate să facă aceasta.

Călăul a sosit în fugă aducând o secure ascuțită și lucitoare ca argintul. Stătea pregătit, cu brațele musculoase dezgolite, iar pe fața avea o mască albă, inexpresivă.

— O clipă, spuse Împăratul.

Se întoarse către o masă din apropiere pe care se afla un mecanism creat de el însuși. Împăratul a luat micuța cheie din aur legată la gâtul său. A introdus-o în mecanismul delicat și a răsucit-o. Apoi a pornit mecanismul.

Acesta reproducea o grădină făcută din metal și pietre prețioase. Odată pus în mișcare, păsările cântau în micii copaci de metal, lupii umblau prin pădurile miniaturale, iar oameni

micuți se mișcau de ici acolo prin soare și umbre, făcându-și vânt cu evantaie miniaturale, ascultând micile păsări de smarald pe lângă niște izvoare ce șipoteau.

— Nu-i așa că e minunat? Dacă mă întrebi ce am făcut aici, pot să-ți răspund foarte clar. Am făcut păsări care cântă, păduri care freamătă, oameni ce umblă prin acestea, bucurându-se de frunziș, umbre și soare. Asta este ceea ce am făcut.

— Dar... Maiestate! a îndrăznit zburătorul aflat în genunchi, cu lacrimile curgându-i pe obraji. Eu am făcut ceva asemănător! Ceva frumos. Am zburat în briza dimineții. M-am uitat în jos la toate casele și grădinile adormite. Am mirosit marea, chiar am și zărit-o, dincolo de dealuri, de la înălțimea la care mă aflam. Și am plutit ca o pasăre; oh, nu pot spune ce minunat este acolo sus, în cer, pe aripile vântului, care mă sufla când ca pe o pană, când ca un evantai; și mirosul cerului de dimineață...! Și sentimentul de libertate! E Frumusețe, Majestate, și asta tot Frumusețe este!

— Da, spuse trist Împăratul. Știu că probabil este adevărat. Pentru că-mi simt inima zburând prin aer alături de tine și mă întreb: Cum este? Cum se simte? Cum se văd iazurile de sus? Sau palatul cu servitorii mei? Ca furnicile? Și cum se văd orașele din depărtări, care încă nu s-au trezit.

— Atunci, cruță-mă!

— Dar vine o vreme, spuse Împăratul și mai trist încă, când cineva trebuie să renunțe la puțină frumusețe dacă asta trebuie pentru a păstra frumusețea pe care o are deja. Nu mă tem de tine, ci de celălalt.

— Care celălalt?

— De acel om care, văzând ce ai făcut tu, va construi o mașinărie de hârtie lucitoare și bețe de bambus, ca aceasta. Dar acel om va avea chipul și inima unui demon, iar frumusețea va dispare. De acest om mă tem.

— De ce? De ce?

— Cine poate garanta că, într-o zi, un astfel de om nu zbura într-o mașinărie asemănătoare din hârtie și bambus, aruncând din cer bolovani uriași asupra Marelui Zid Chinezesc?

Nimeni nu s-a mișcat și nu a scos o vorbă.

— Să fie decapitat, a ordonat Împăratul.

Călăul a șuierat securea.

— Ardeți zmeul și trupul inventatorului și îngropați-le cenușa la un loc.

Servitorii s-au retras ca să îndeplinească poruncile.

Împăratul s-a întors către servitorul său personal, care-l văzuse pe om zburând.

— Să-ți ții gura. Totul a fost un vis, foarte duios și minunat. Iar fermierului de pe câmpul din depărtare care a văzut și el, spune-i că-l voi plăti să creadă că a fost doar un vis. Dacă vreodată se va duce vorba, în următorul ceas, tu și fermierul veți muri.

— Sunteți mărinimos, Majestate.

— Nu, nu mărinimos.

Dincolo de zidul grădinii gărzile ardeau minunata mașinărie din hârtie și bambus ce miroseau în aerul dimineții. Vedea fumul negru înălțându-se spre cer.

— Nu, doar foarte confuz și înfricoșat.

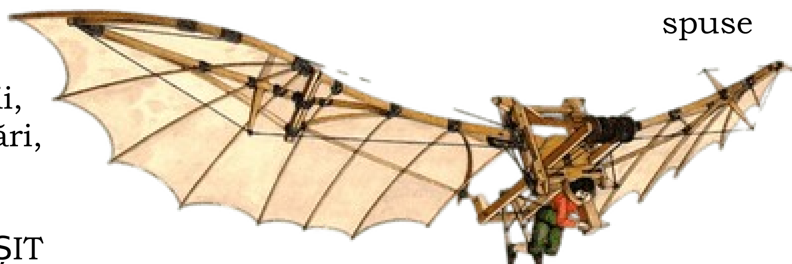
Vedea gărzile săpând o mică groapă în pământ pentru a îngropa cenușa.

— Ce înseamnă viața unui singur om față de viața a unui milion de oameni? Trebuie să-mi găsesc consolarea în acest gând.

A luat din nou cheia de pe lanțul de la gât și a pus din nou în funcțiune minunata grădină miniaturală. Apoi a privit ținutul străjuit de Marele Zid, orașul liniștit, câmpiile verzi, râurile și păraiele. A oftat.

Micuța grădină și-a activat delicatul mecanism ascuns și s-a pus singură în mișcare; oameni micuți umblau prin pădure, iar printre arborii pitici zburau păsărele mici colorate în albastru și galben strălucitor și cântau zburând, zburând, zburând în micul cer albastru.

— Oh, spuse Împăratul închizând ochii, uite-te la păsări, uite-te la păsări!

SFÂRȘIT